

Практичне заняття 5 – 6 Технологія розробки бізнес-плану

Тема: «Розрахунок потреби в капіталі, необхідного для початку підприємницької діяльності»

Мета: закріпити у студентів теоретичні знання та розвинути практичні навички розрахунку величини стартового капіталу та капіталу покриття, необхідного для початку підприємницької діяльності, а також визначення джерел покриття потреби в капіталі.

Теоретична частина

Для здійснення підприємницької діяльності необхідно мати певний капітал.

Під **капіталом** прийнято розуміти матеріальні і грошові кошти, об'єкти права інтелектуальної власності і організаторські навички (гудвіл), котрі використовуються в процесі виробництва і виступають джерелом отримання прибутку.

До основних капіталоутворювальних елементів відносяться:

- **засоби виробництва:** будівлі, споруди, устаткування, транспорт, інструменти тощо, які використовуються підприємцем як об'єкти власності або на правах оренди, лізингу тощо;

- **матеріальні оборотні елементи виробництва:** сировина, матеріали, пристосування, інструменти одноразового та короткострокового користування тощо;

- **оплата праці працівників:** робітників, управлінців тощо;

- **оборотні кошти у грошовій формі:** гроші в касі, грошові кошти на рахунках в комерційних банках тощо.

Можна характеризувати капітал і так: під *капіталом* розуміють гроші, за які всі капіталоутворювальні елементи можна купити.

Стартовий (початковий) капітал - це капітал, який вкладається у будь-яку підприємницьку справу з самого початку практичної реалізації комерційної ідеї. Величина стартового капіталу залежить від змісту комерційної ідеї, виду продукції або послуги, масштабів виробництва, тривалості виробничого циклу виготовлення продукції. Чим складніша продукція, чим триваліший виробничий цикл, тим більшою повинна бути величина стартового капіталу.

В найбільш загальному вигляді потребу в **стартовому (початковому) капіталі К**, який необхідний для початку підприємництва, можна розрахувати за формулою:

$$K = \Gamma_0 + \Gamma_{\text{С.М}} + \Gamma_{\text{Н}} + \Gamma_i \quad (1)$$

де Γ_0 - грошові кошти на придбання (оренду) будівель, споруд, передавальних пристроїв, машин, обладнання, обчислювальної техніки, інструменту, транспортних засобів тощо;

$\Gamma_{\text{С.М}}$ - грошові кошти на оплату сировини, матеріалів, напівфабрикатів, палива, енергії тощо;

G_n - грошові кошти для оплати праці найманих працівників;

G_1 - грошові кошти на оплату інформаційних послуг, рекламу, придбання об'єктів інтелектуальної власності та інші кошти.

Практично завжди **стартовий капітал** складається із **власного капіталу**, який вноситься засновниками справи, та **капіталу покриття**, який вкладається у справу на умовах, обумовлених іншими особами: інвесторами, комерційними банками, кредиторами тощо.

Потрібну величину **стартового капіталу** визначають на основі економічних розрахунків щодо реалізації конкретної комерційної ідеї..

1-й крок: визначають загальну величину витрат на придбання або оренду будівель, споруд, передавальних пристроїв, машин, обладнання, обчислювальної техніки, інструменту, транспортних засобів тощо, необхідних для початку підприємництва. При цьому робиться аналіз можливих варіантів вкладання грошей та обґрунтовується вибір найефективнішого варіанта.

2-й крок: визначають **щомісячні** витрати на оплату праці працівників з урахуванням обов'язкових виплат в державні соціальні фонди; щомісячні витрати на покупку сировини, матеріалів, палива, енергії тощо, які необхідні для налагодження технологічного процесу виготовлення продукції; щомісячні витрати на рекламу тощо.

Ці розрахунки можна зробити на основі використання чинних посадових окладів спеціалістів, прогнозованих масштабів виробництва, тривалості виробничого циклу виготовлення продукції тощо.

3-й крок: розраховують **загальні щомісячні витрати** підприємця, необхідні для реалізації комерційної ідеї. Ці витрати визначаються підсумовуванням даних, отриманих в п.1. та п. 2.

4-й крок: прогнозують, з якого часу підприємець почне отримувати виручку за продукцію, яку він буде виготовляти, а також її можливу величину.

Завдання для самостійного виконання

Підприємець розпочинає свою справу. Він підрахував, що для цього йому потрібно взяти в оренду приміщення, сплачуючи щомісячно по Γ_0 1 (грн.); купити певне обладнання, прилади, устаткування тощо, витративши на це Γ_{02} (грн.); найняти кваліфікованих працівників, сплачуючи їм щомісяця (з урахуванням обов'язкових відрахувань в державні соціальні фонди) по Γ_n (грн.); купувати матеріали, сировину, паливо тощо, сплачуючи за це щомісячно $\Gamma_{с-м}$ (грн.); здійснювати витрати на рекламу, витрачаючи на це щомісяця по Γ_1 (грн.).

Конкретні величини прогнозованих витрат підприємця за січень, а також коефіцієнти K_i які змінюють ці витрати по інших місяцях року, наведені в таблицях 1 та 2.

Підприємець підрахував, що з певного місяця, який зазначений в завданні (див. табл.3), він зможе виготовляти щомісяця по N виробів, отримуючи від реалізації кожного виробу чистий прибуток величиною P (грн.). У підприємця є також власний капітал BK , який він збирається вкласти в бізнес, величина якого також наведена в таблиці 3.

Керуючись даними таблиць 1, 2 та 3, потрібно:

1. Визначити початкові дані для здійснення розрахунків згідно з заданим варіантом.
2. З врахуванням значень коефіцієнтів K_i розрахувати щомісячні витрати підприємця протягом року (з січня по грудень), які необхідно здійснити для реалізації комерційної ідеї.
3. Розрахувати щомісячний чистий прибуток, який буде отримувати підприємець (з заданого у завданні часу) у випадку реалізації комерційної ідеї.
4. Визначити величину стартового капіталу, необхідного для початку підприємницької діяльності.
5. З врахуванням величини власного капіталу розрахувати загальну величину капіталу покриття, який необхідний для реалізації комерційної ідеї.
6. Підрахувати загальну величину чистого прибутку, який може отримати підприємець протягом року.
7. Розрахувати середньомісячний прибуток. Це можна зробити, якщо загальну величину чистого прибутку розділити на число місяців, протягом яких підприємець отримує цей прибуток.
8. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Початкові дані для виконання завдання

№ вар	Г, тис. грн.. (за січень)				
	Г ₀₁	Г ₀₂	Г _n	Г с-м	Г _i
1	50	200	10	23	8
2	55	189	8	32	9
3	48	190	9	27	10
4	54	201	7,9	30	9
5	53	220	9	25	10
6	53	230	8	24	11
7	47	245	9	23	6
8	45	264	7	22	5
9	39	264	8	21	4
10	50	234	9	20	7
11	47	245	7	24	5
12	48	276	8	32	7
13	46	300	9	28	6
14	63	276	7	29	7
15	64	285	6	43	5
16	63	257	7	23	6
17	54	265	8	24	7
18	60	277	6	37	8
19	46	321	8	38	7
20	47	312	9	35	6
21	48	303	6	25	4
22	49	308	7	26	3
23	50	298	8	27	4
24	53	287	7	28	5
25	52	290	6	29	6
26	47	274	10	32	7
27	39	265	11	30	6
28	40	287	12	31	3
29	41	250	13	32	4
30	42	220	14	33	5

Таблиця 3 – Початкові дані для виконання завдання

Вар.	Р, грн.	N, тис. шт. (по місяцях)									ВК, тис. грн
		4-й	5-й	6-й	7- й	8- й	9-й	10- й	11-й	12-й	
i	50	0	1	1,1	1,1	1,14	1,2	2,3	2,4	2,5	1000
2	51	0	0	1	1,05	1,1	1,15	2,15	2,17	2,2	1100
3	52	0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	2,1	2,1	2,1	1050
4	53	0,2	1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	2,3	2,3	890
5	54	0,1	0,4	0,6	0,8	1	1,4	2,6	2,7	2,7	700
6	55	0,2	0,3	0,5	0,6	0,8	1	2,7	2,9	3	800
7	56	0	0,6	0,9	1,3	1,6	1,6	2,6	2,8	3	1200
8	57	0,1	0,3	1	2	2	2	2,8	2,9	3	1260
9	58	0	1	2	3	3	3	3,9	4	4	600
10	58	1	1,1	1,3	1,3	1,4	1,4	3,5	3,5	3,5	890
11	60	0	0	1	1	1	1	3	3	3	1600
12	61	0,1	1,1	1,1	1,1	1,3	1,32	3,33	3,34	3,35	1090
13	62	0	0	1,2	1,5	1,1	1,5	4,5	4,7	4,72	1000
14	63	0	1,15	1,15	1,25	1,25	1,25	3,25	3,15	3,15	700
15	64	0,2	1	1,19	1,29	1,29	1,39	3,39	3,39	3,39	1300
16	65	0,1	0,3	0,6	0,8	1	1,4	3,6	3,9	3,9	1280
17	66	0,2	0,31	0,51	0,61	0,81	1	3,7	4	4,1	900
18	64	0	0,65	0,95	1,35	1,65	1,65	3,65	4,1	4,1	1500
19	63	0,1	0,3	1,1	2,1	2,1	2,1	4,1	4,2	4,2	1200
20	62	0	1	2	3,1	3,1	3,1	4,1	4,1	4,1	1600
21	61	1	1,12	1,32	1,32	1,42	1,42	4,52	5,52	5,6	1300
22	60	0	0	1,2	1,3	1,3	1,4	4,5	4,5	4,5	2000
23	58	1,1	1,14	1,34	1,34	1,44	1,44	4,5	4,7	4,9	1890
24	56	0	0	0	2	2	2	4	4,2	4,2	1600
25	54	0,1	1,1	1,15	1,15	1,35	1,35	4,1	4,35	4,5	1290
26	53	0	0	1,29	1,59	1,91	1,95	4,5	4,6	5	1000
27	49	0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	3	4	5	700
28	48	0,2	1	1,15	1,25	1,25	1,35	4	5	6	1350
29	47	0,1	0,3	0,61	0,81	1	1,41	2	3	4	1290
30	45	0,2	0,41	0,71	0,61	0,81	1,1	2	4	6	1200

ХІД ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. З а формулою визначаємо суму стартового капіталу:

$$K = \Gamma_0 + \Gamma_{c-m} + \Gamma_n + \Gamma_i$$

де Γ_0 - грошові кошти на придбання (оренду) будівель, споруд, передавальних пристроїв, машин, обладнання, обчислювальної техніки, інструменту, транспортних засобів тощо;

Γ_{c-m} - грошові кошти на оплату сировини, матеріалів, напівфабрикатів, палива, енергії тощо;

Γ_n - грошові кошти для оплати праці найманих працівників;

Γ_i - грошові кошти на оплату інформаційних послуг, рекламу, придбання об'єктів інтелектуальної власності та інші кошти.

2. З врахуванням значень коефіцієнтів K_i розраховуємо щомісячні витрати підприємця протягом року (з січня по грудень), які необхідно здійснити для реалізації комерційної ідеї.

Щомісячні витрати

Місяці	Γ_01	Γ_02	Γ_n	Γ_{c-m}	Γ_i	Γ_01	Разом
січень							
лютий							
березень							
квітень							
травень							
червень							
липень							
серпень							
вересень							
жовтень							
листопад							
грудень							
Разом							

3. Розраховуємо щомісячний чистий прибуток, який буде отримувати підприємець (з заданого у завданні часу) у випадку реалізації комерційної ідеї.

Місяці	Порядок розрахунку	Сумма, тис.грн
квітень		
травень		
червень		
липень		
серпень		
вересень		
жовтень		
листопад		
грудень		
Разом		

